

VOGAIS SEMIABERTA E SEMIPECHADA

Lugar de articul. Modo de articul.	Anterior	Central	Posterior
Pechada	/i/		/u/
Semi-pechada ou media pechada	/e/		/o/
Semiaberta ou media aberta	/ɛ/		/ɔ/
Aberta		/a/	

/a/ central, aberta.

/ɔ/ posterior, semiaberta.

/o/ posterior, semi-pechada.

/u/ posterior, pechada.

/i/ anterior, pechada.

/e/ anterior, semi-pechada.

/ɛ/ anterior, semiaberta.

/ɛ/		/e/	
Deriva dun e breve latino que en castelán deriva nun ditongo <ie>.	<i>neve, ferro, tempo, pé, pedra...</i>	Palabras rematadas en -eo, -és/esa, -eño/a, -edo, -eda, -ez, -eza, -ello, -ella, -eiro, -eira	<i>alleo, coruñés, caribeño, alameda, nudez, palleiro... *credo, ciprés, vello/a</i>
Palabras agudas coas terminacións -é e -el e os seus plurais.	<i>papel-papeis</i>	Os demostrativos	
Trabado por -l.	<i>melro</i>	Os verbos con infinitivo rematado en -er, -ear.	<i>cean, arreas</i>
Nas seguintes terminacións: -ela, -elo, -encia, -ería, -estre, -er (menos en infinitivos).	<i>cadela, ciencia, mestre, panadería, muller</i>	En ditongos decrecentes (non plurais).	<i>meu, seu, feito, cheiro...</i>
Cando é tónico en esdrúxulas.	<i>médico, célebre</i>	Nomes das letras que non comezan por e-.	<i>be, ce, gue, xe...</i>
Trabado por consoante oclusiva /p, t, k/ (grupos cultos).	<i>precepto, sexo, recto</i>	Seguido de consoante palatal.	<i>fecha</i>
E tónico en palabra grave e rematada en ditongo crecente.	<i>criterio, recua, leria *medio, premio, femia</i>		
Nomes das letras que comezan por e-.	<i>eme, ese, efe...</i>		
A conxunción copulativa e, e palabras como <i>quen, ninguén, pero...</i>			
Verbos			
2ª conxugación P2, P3, P6 do Presente de Indicativo	<i>temes, perde, meten...</i>		

dos verbos con alternancia vocálica.			
3ª conxugación P2, P3, P6 do Presente de Indicativo dos verbos con alternancia vocálica.	<i>segues, sente, menten...</i>		
Tema de perfecto dos verbos irregulares.	<i>fixese, tivésemos...</i>		

<i>lɔl</i>		<i>lol</i>	
Deriva dun <i>o</i> breve latino que en castelán deriva nun ditongo <ue>.	<i>sorte, roda, ovo, xogo...</i> <i>*ponte, monte, fonte, lombo, fondo</i>	Palabras rematadas en -oso, -osa, -oño, -oña, -ollo, -olla, -oxo, -oxa, -or, -ora, -ón, -ona, -ozo	<i>curioso, suor, corazón, rolla, noxo, carozo...</i>
Palabras rematadas en -ol e -oz e os seus plurais.	<i>anzol-anzois</i> <i>feroz-feroces</i>	Terminación -oa (en castelán hai <i>n</i> intervocálico).	<i>soa, lagoa, patroa, leoa...</i>
<i>Nas seguintes terminacións: -oco, -oide, -ote, -olo</i>	<i>romboide, rapazote</i>	Ditongos decrecentes.	<i>ouro, moito, soto</i>
<i>Trabado por consoante oclusiva /p, t, k, b, g/ (grupos cultos).</i>	<i>doctor, robot, óptimo, obter</i>	Seguido de consoante palatal.	<i>solla</i>
O tónico en palabra grave e rematada en ditongo crecente.	<i>historia, odio, cenoria, dormitorio</i>		
Cando é tónico en esdrúxulas.	<i>código, lóxico</i> <i>*cóbado</i>		
As palabras con acento diacrítico <i>só, bóla, óso, nós...</i>			
Verbos			
2ª conjugación P2, P3, P6 do Presente de Indicativo dos verbos con alternancia vocálica.	<i>corres, come, collen...</i>	Tempos de perfecto de <i>ir</i> e <i>ser</i> .	<i>fose, for, fomos</i>
3ª conjugación P2, P3, P6 do Presente de Indicativo dos verbos con alternancia vocálica.	<i>dormes, xorden, recorre...</i>		